

Téma

Hlavní myšlenkou je problematizace, „de-esencializace“ pojmu Evropy a jeho vztah k reálným formativním procesům : pokusíme se na základě existující literatury z oblasti historiografie a dalších sociálních a humanitních věd odpovědět na otázky co, kdy a kde je Evropa, a kdo, kdy a jak současnou Evropu vytvořil?

Přednášky se soustředí na proces formování moderní Evropy (19. a 20. století) jako ekonomické, politické, kulturní a sociální jednotky – jinými slovy, kurz postihuje procesy označované v literatuře jako „europeizace“ kontinentu. Analyzuje integrační síly (a v důsledku často také fragmentace) na různých úrovních a zkoumá různé typy aktérů jako jejich nositelů v průběhu posledních dvou století.

Základní premisou kurzu chápání současné Evropy jako do jisté míry historicky kontingentní výslednice interakce mezi procesy sociálně-ekonomické regionalizace a normativními představami o Evropě a evropské společnosti.

Struktura

1. Přednáška (40 minut)
2. Teorie (koncepty) (20 minut)
3. Diskuse literatury v rozsahu asi 40 stran týdně (30 minut)

Atestace a požadavky

Aktivní účast – 50%

Od studentů se očekává aktivní přístup – zejména četba předepsaných a doporučených textů, aktivní zapojení do diskuse, příprava k diskusím o klíčových pojmech. Příprava vedle účasti v diskusích může být testována formou kratších testů. Texty budou vždy týden dopředu dostupné (na moodle, či MSTEams) Každý týden jeden ze studentů bude vystupovat v roli reportéra – uvede téma diskuse, představí autory textů a připraví 3 otázky do debaty.

Práce – 50%

Hlavní část hodnocení bude vycházet z textu. Studenti vypracují do zápočtového týdne esej na téma odsouhlasené vedoucím měsíc před koncem semestru.

Text v rozsahu 3000 (magisterské – 5 ECTS) respektive 1000 (bakalářské – 2 ECTS) slov musí odpovídat akademickým standardům (plná bibliografie) a formátu akademické eseje (Úvod – formulace problému, hlavního argumentu, metod a zdrojů; Stat' – detailní rozvinutí argumentace podpořené odkazy; Závěr – shrnutí)

Rozpis přednášek (Podzim)

- 1) Úvodní hodina : Co je Evropa?
- 2) Konceptualizace Evropy v historiografii
- 3) Dějiny evropské ideje a koncept Europeizace
- 4) Skrytá a otevřená integrace : integrační procesy a jejich nositelé
- 5) Zdroje Europeizace : Průmyslová revoluce a Velká divergence
- 6) Ekonomická Europeizace : Formování Evropy jako hospodářského prostoru
- 7) Materiální Europeizace: Utváření Evropy prostřednictvím infrastrukturních sítí
- 8) Sociální Europeizace : Sociální změny, demografie a politika
- 9) Politická Europeizace : Pokusy o politickou integraci kontinentu
- 10) Kulturní Europeizace : Europeizace vs Amerikanizace, Sovětizace, Globalizace
- 11) Vize Evropy: Soupeřící rámce a formy integrace, Evropská občanská válka ?
- 12) Obraz Evropy
- 13) Europeizace po roce 1989: hledání evropského kulturního dědictví

Základní literatura

CONWAY, Martin, and Kiran K. Patel. Europeanization in the Twentieth Century: Historical Approaches. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.

DAVIES, Norman. Evropa: Dějiny jednoho kontinentu. Praha: Prostor, 2005.

DELANTY, G. Formations of European Modernity: A Historical and Political Sociology of Europe. PALGRAVE MACMILLAN (2019).

FONTANA, L. J. Evropa před zrcadlem. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2001.

GONĚC, Vladimír. Evropská idea: Idea mírové, kooperující a sjednocující se Evropy. Brno: Masarykova univerzita, 2007.

HORYNA, Břetislav. Idea Evropy: pohledy do filosofie dějin. Praha: Argo, 2001.

HROCH, M., & MÁŠOVÁ, H. Hledání souvislostí: eseje z komparativních dějin Evropy. Praha: SLON (2018).

KLUSÁKOVÁ, L. Kriteria a ukazatele nerovnoměrného vývoje v evropských dějinách. Praha (1997).

MAZOWER, Mark. Temný kontinent: Evropa ve 20. století. Prague: Karolinum Press, 2019."

POLLARD, Sydney. The Peaceful Conquest: The Industrialization of Europe 1760-1970. New York: Oxford Univ. Pr, 1987.

Making of Europe book series, New York : Palgrave Macmillan, 2013-2016.

KAISER, Wolfram, and J W. SCHOT. Writing the Rules for Europe: Experts, Cartels, and International Organizations, 2014.

OLDENZIEL, Ruth, and Mikael HÅRD. Consumers, Tinkerers, Rebels: The People Who Shaped Europe, 2013

DIOGO, Maria P, and Dirk VAN LAAK. Europe Globalizing: Mapping, Exploiting, Exchanging, 2016

HÖGSELIUS, Per, A KAIJSER, and Erik VAN DER VLEUTEN. Europe's Infrastructure Transition: Economy, War, Nature, 2016.

FICKERS, Andreas, and Pascal GRISET. Communicating Europe: Technologies, Information, Events. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014.

KOHLRAUSCH, Martin, and Helmuth TRISCHLER. Building Europe on Expertise: Innovators, Organizers, Networkers, 2014.